

Mikrobiota jelit noworodka

Anna Bartnicka

Klinika Zakażeń Noworodka, Uniwersytet Medyczny im. K.
Marcinkowskiego w Poznaniu

Pracownia Mikrobioty i Żywienia

Instytut Mikroekologii

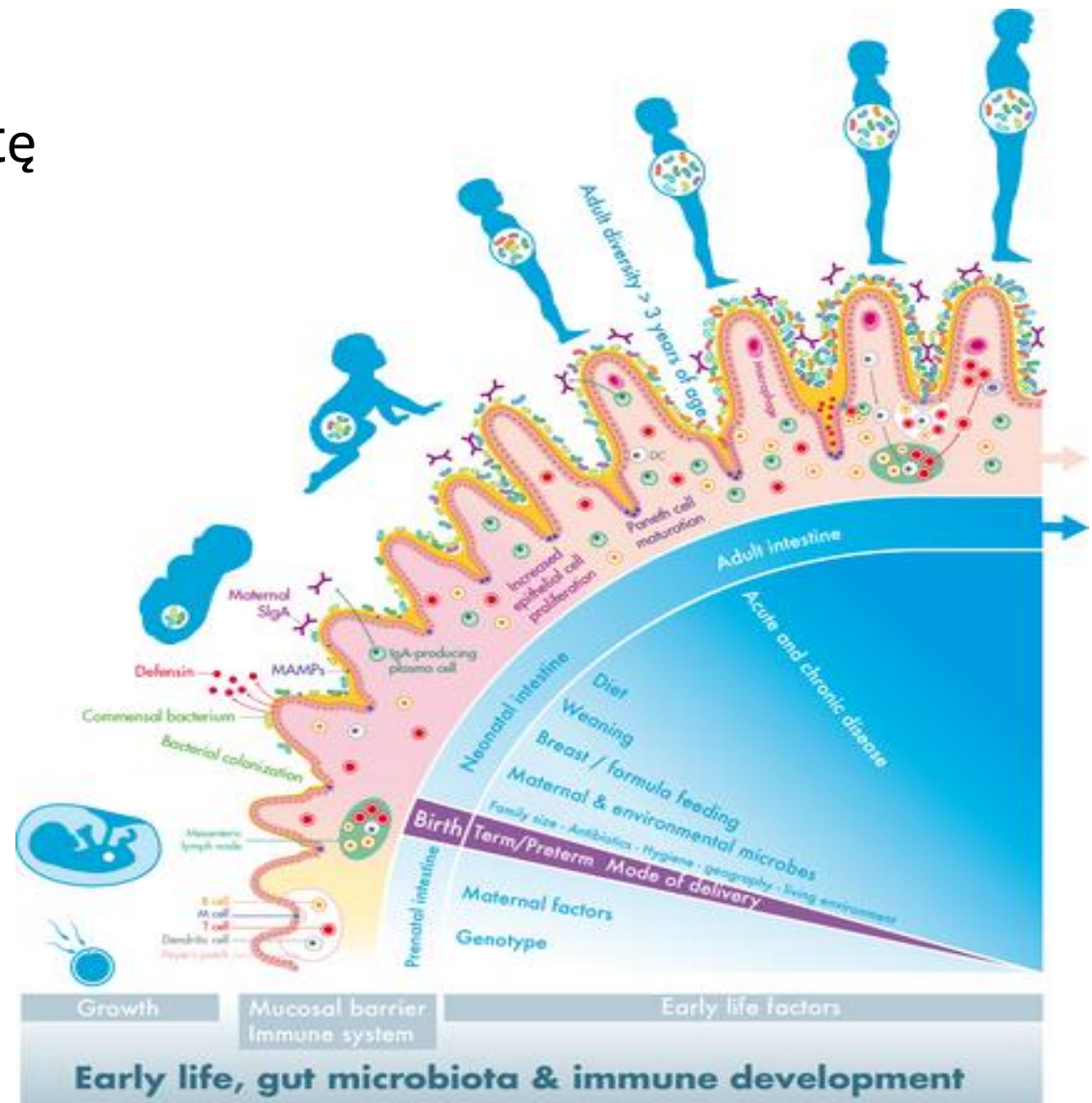
Wpływ mikrobioty na przewód pokarmowy, metabolizm ogólnoustrojowy, układ immunologiczny i nerwowy

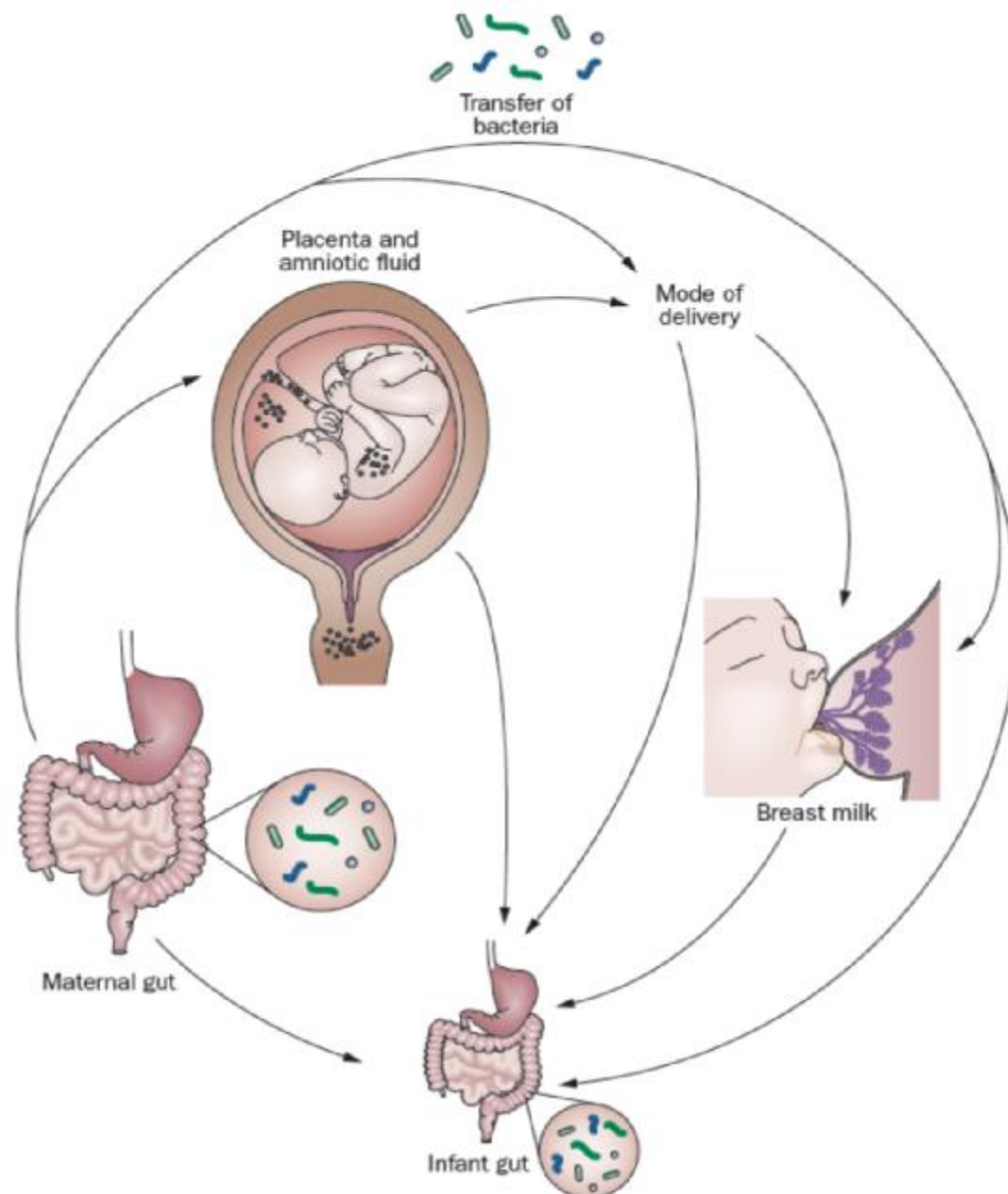
Przewód pokarmowy	Rozwój błony śluzowej (uszczelnianie nabłonków, tworzenie połączeń międzynabłonkowych) Aktywacja enzymów trawiennych Wpływ na perystaltykę i przyswajanie składników odżywczych
Metabolizm ogólnoustrojowy	Metabolizm kwasów żółciowych, bilirubiny i cholesterolu Metabolizm kwasów tłuszczowych (produkcja SCFA) Produkcja witamin (witaminy K, B ₁₂ , kwasu foliowego) Metabolizm enzymów karcynogennych (np. ureazy, beta-glukuronidazy)
Układ immunologiczny	Tworzenie „pierwszej linii obrony” (produkcja bakteriocyn, nadtlenu wodoru, kwasów obniżających pH, aktywacja produkcji śluzu i defenzyn przez nabłonki jelitowe, aktywacja produkcji sekrecyjnych przeciwciał IgA) Rozwój i dojrzewanie układu immunologicznego związanego z błonami śluzowymi (GALT i MALT) Indukcja tolerancji immunologicznej Regulacja profilu cytokinowego Th1/Th2/Th17
Układ nerwowy	Aktywacja układu neuroendokrynnego Produkcja serotoniny Modulacja osi jelita – mózg

Cukrowska B. Standardy medyczne/Pediatrics 2016 T. 13:808-813

Pierwsze 1000 dni ...

- ...programuje mikrobiotę
- dojrzewanie nabłonka jelitowego
- nasze zdrowie...

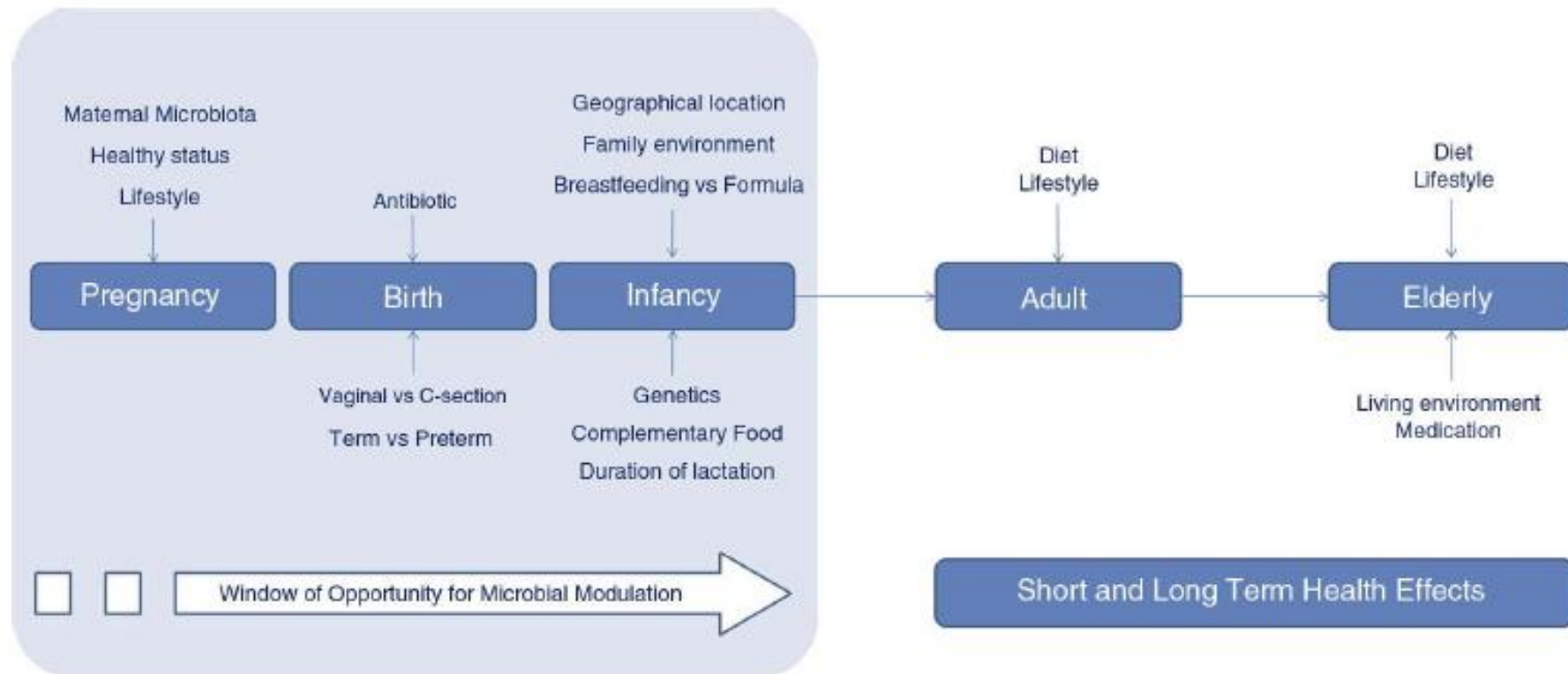

DNA bakterii wykazano w:

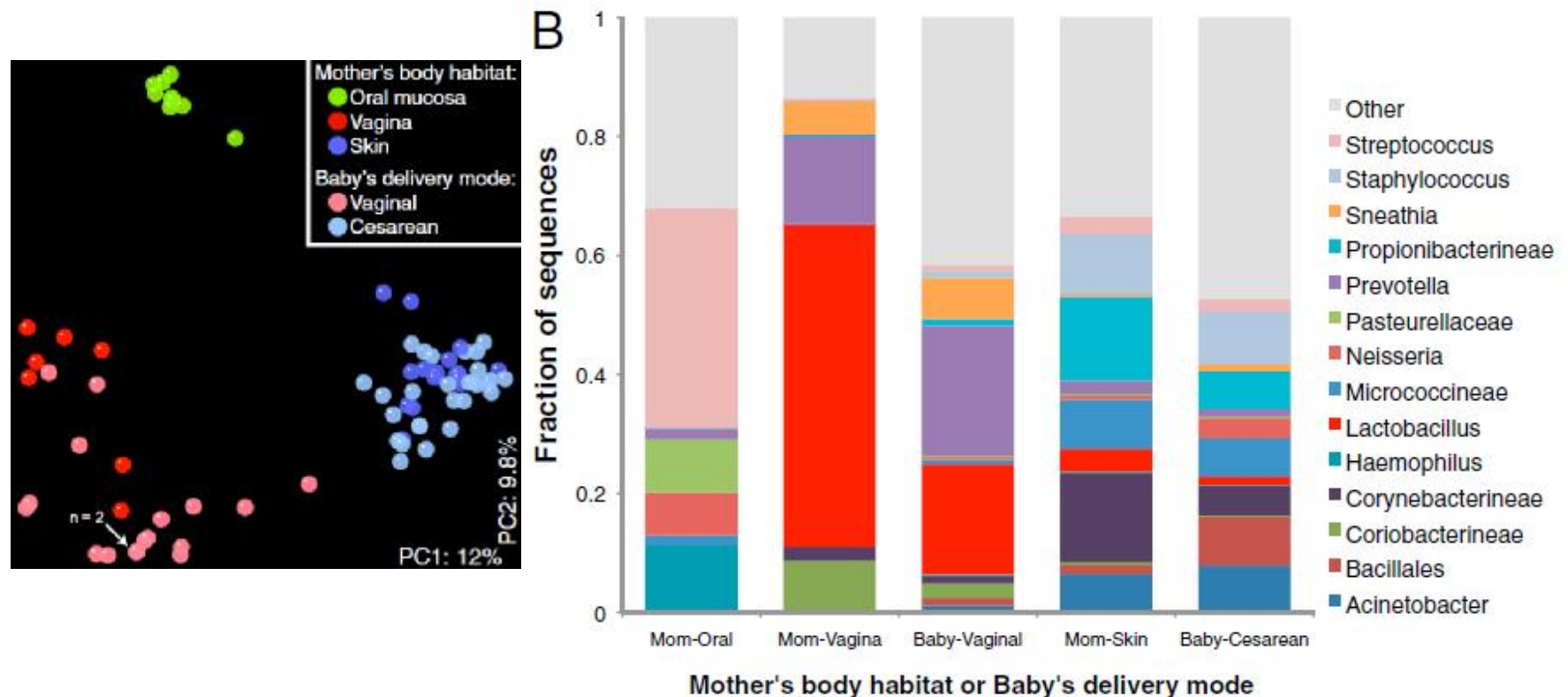
- § Krwi pępowinowej
- § Płynie owodniowym
- § Błonach płodowych
- § Smółce zdrowych, donoszonych noworodków

Jimenez E, et al. Curr Microbiol 2005;51:270-274
 Jimenez E, et al. Res Microbiol 2008;159:187-193
 Aagaard K, et al. Sci Transl Med 2014;21:237
 DiGiulio DB. Semin Fetal Neonatal Med. 2012 Feb;17(1):2-11
 Rautava S, et al. Nature Reviews Gastroenterology and Hepatology. 2012, 9: 565-576

Czynniki wpływające na mikrobiotę jelitową

Poród fizjologiczny vs. C-section

Delivery mode shapes the acquisition and structure of the initial microbiota across multiple body habitats in newborns

Maria G. Dominguez-Bello^{a,1,2}, Elizabeth K. Costello^{a,1,3}, Monica Contreras^c, Magda Magris^d, Glida Hidalgo^d, Noah Fierer^{e,f}, and Rob Knight^{a,b,g}

Cięcie cesarskie jako czynnik ryzyka:

- **Alergii, w tym pokarmowej** (Papthoma E et al. Pediatr Allergy Immunol 2016)
- **Astmy** (Debley JS et al. Ann Allergy Asthma Immunol 2005)
- **Cukrzycy typu 1** (Vehik L, Dabelea D. Diabetes 2012; Cardwell CR et al. Diabetologia 2008)
- **Celiakii** (Decker E et al. Pediatrics 2010)
- **Nadwagi i otyłości** (Huh SY et al. Arch Dis Child 2012)

Co nowego w aspekcie terapeutycznego
wykorzystania mikrobiomu w okresie
okołoporodowym???

Partial restoration of the microbiota of cesarean-born infants via vaginal microbial transfer

Maria G Dominguez-Bello, Kassandra M De Jesus-Laboy, Nan Shen, Laura M Cox, Amnon Amir, Antonio Gonzalez, Nicholas A Bokulich, Se Jin Song, Marina Hoashi, Juana I Rivera-Vinas, Keimari Mendez, Rob Knight & Jose C Clemente

[Affiliations](#) | [Contributions](#) | [Corresponding authors](#)

Nature Medicine 22, 250–253 (2016) | doi:10.1038/nm.4039

Received 03 July 2015 | Accepted 22 December 2015 | Published online 01 February 2016

,proof of concept'

badanie potwierdzające słuszność koncepcji

„Baby seeding”

Przetarcie noworodka
urodzonego przez cięcie
cesarskie gazą nasączoną
wydzieliną pochwową
matki przekazuje dziecku
część mikrobiomu dróg
rodnych

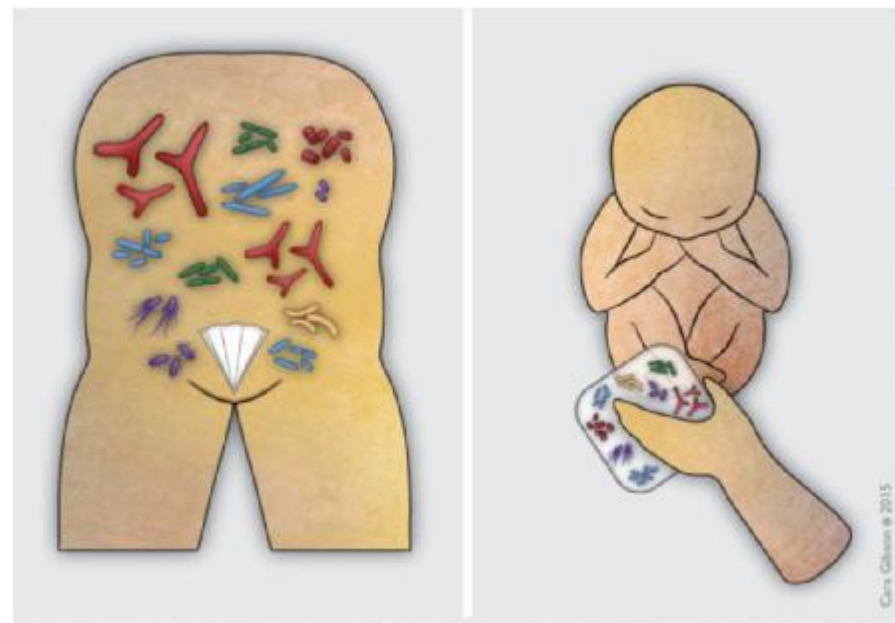
Potencjalne zagrożenia

***Streptococcus agalactiae* (GBS)**

Herpes simplex

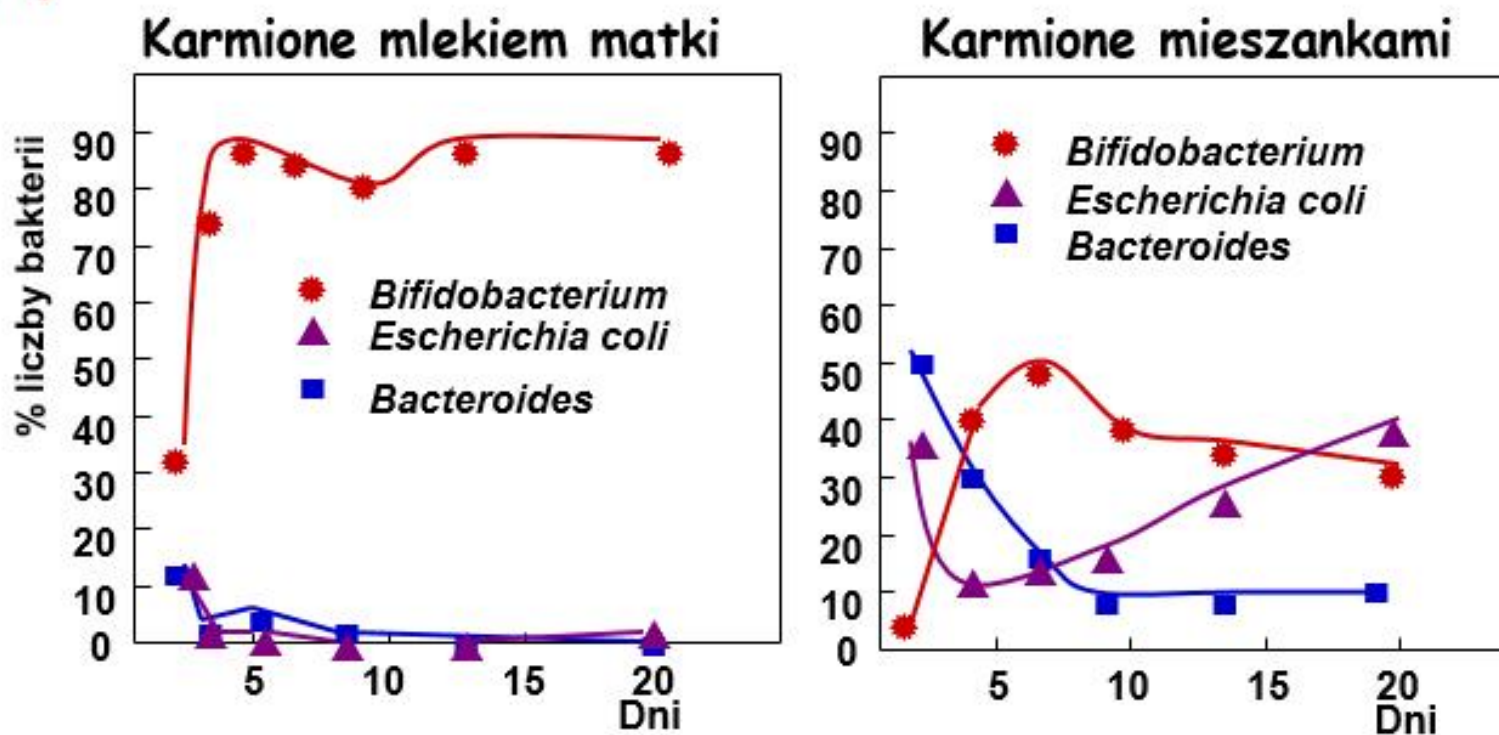
Chlamydia trachomatis

Neisseria gonorrhea

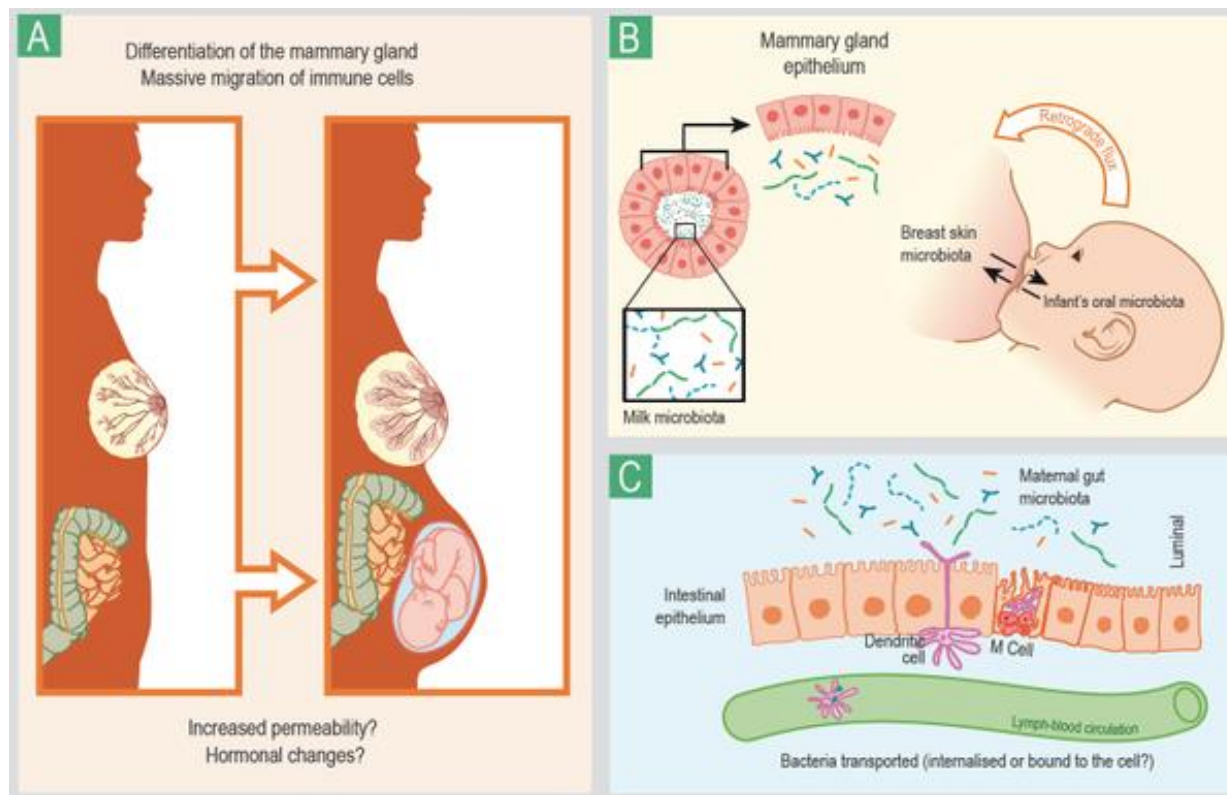

Wpływ karmienia

Wpływ karmienia

Harmsen, et al. J. Ped. Gastroenterol. Nutr. 2000, 30: 61-67

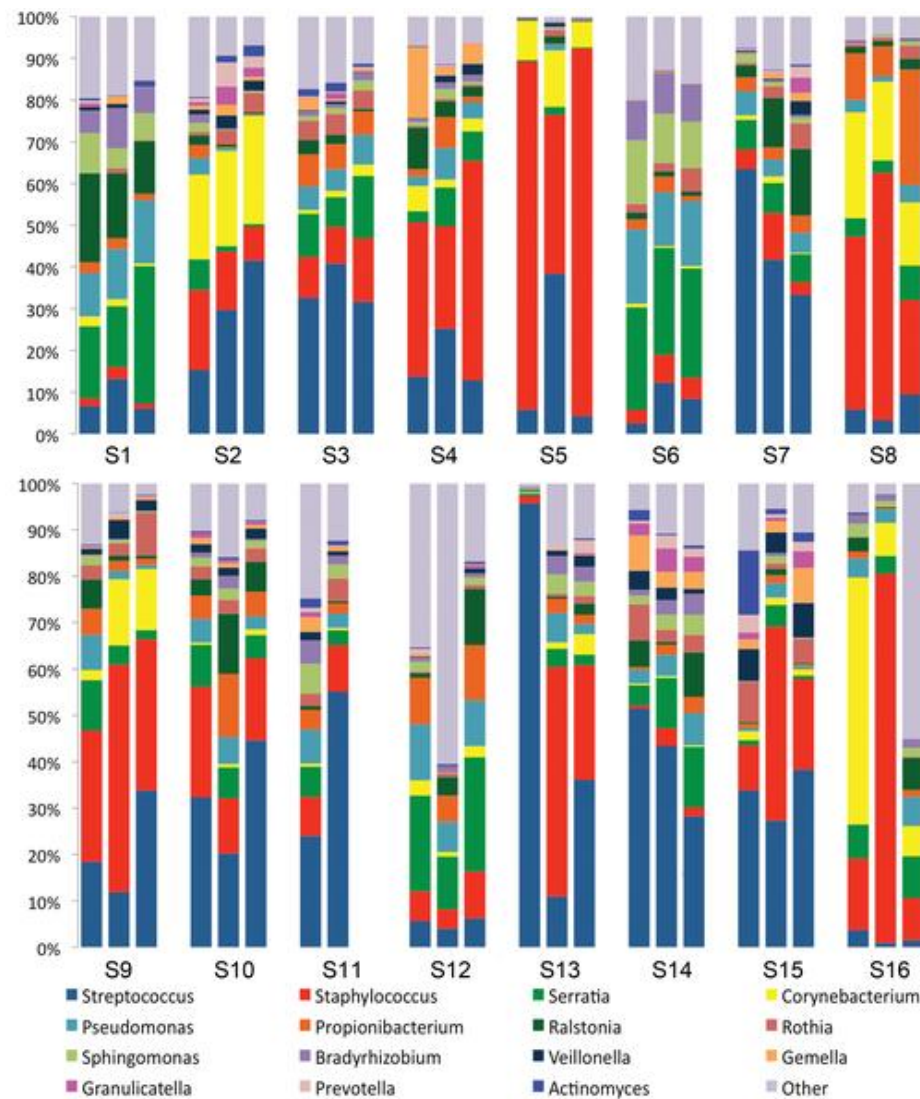

Potencjalne mechanizmy tworzenia się mikrobiomu mleka ludzkiego. Zmiany fizjologiczne w czasie ciąży i po porodzie ułatwiają migrację bakterii do gruczołu sutkowego.

- (A) Zmiany hormonalne zachodzące w tym okresie mogą mieć wpływ na przepuszczalność jelit, co z kolei ułatwia wychwytywanie i przechodzenie bakterii.
- (B) Działając dwukierunkowo, mikrobiota na skórze kobiety oraz mikrobiota jamy ustnej niemowlęcia przyczyniają się do tworzenia mikrobiomu mleka.
- (C) Bakterie z przewodu pokarmowego matki mogą być przechwytywane przez różne komórki układu odpornościowego. Masowa migracja komórek immunologicznych do gruczołów sutkowych może stanowić kolejny szlak prowadzący do budowania flory bakteryjnej pokarmu kobiecego.

Jeurink PV, et al. Human milk: a source of more life than we imagine. *Beneficial Microbes*, March 2013; 4(1): 17-30

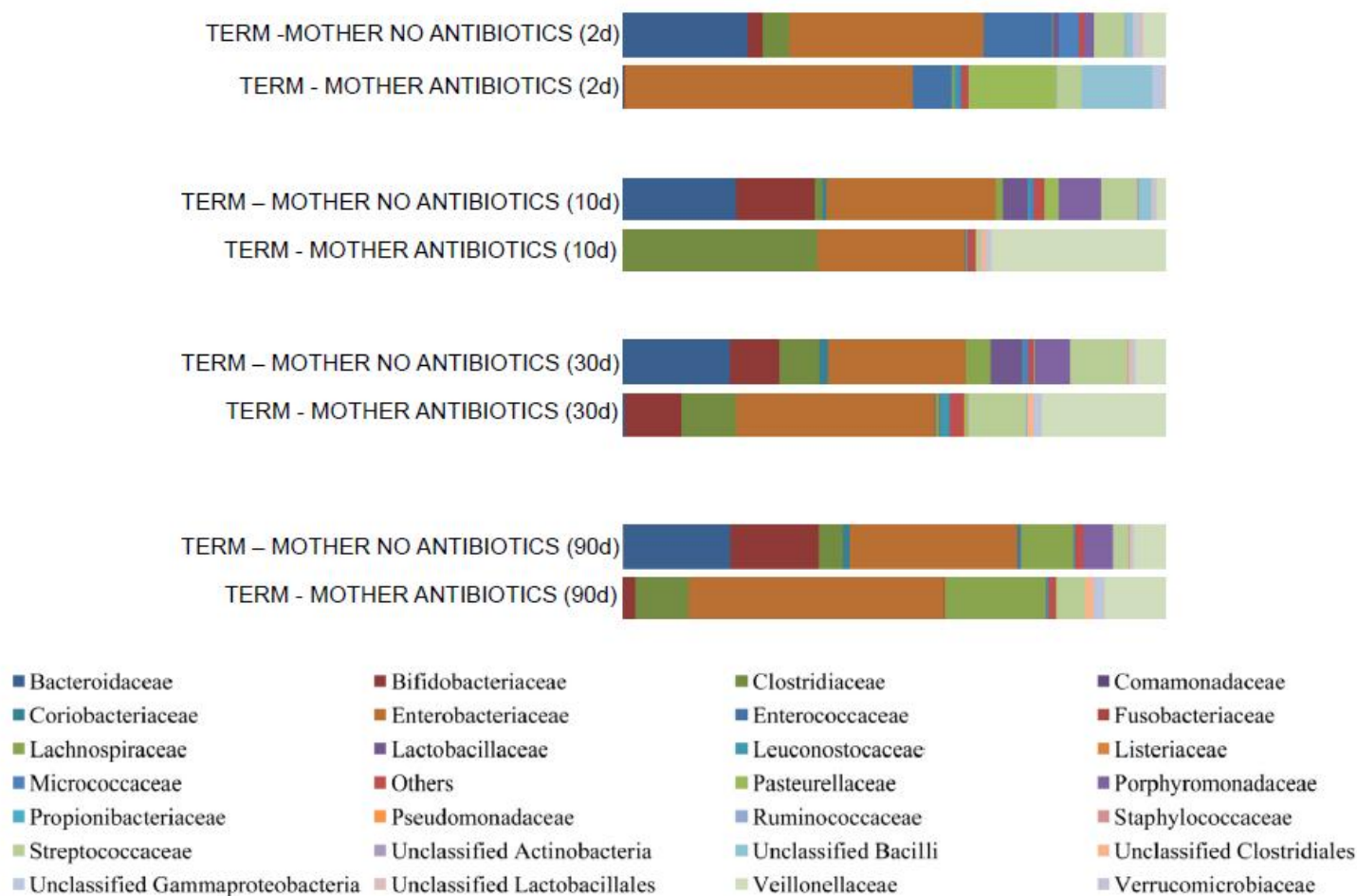
The community composition of the 15 most abundant bacterial genera in each of 3 milk samples from 16 subjects

Hunt KM, Foster JA, Forney LJ, Schütte UME, Beck DL, et al. (2011) Characterization of the Diversity and Temporal Stability of Bacterial Communities in Human Milk. PLoS ONE 6(6): e21313. doi:10.1371/journal.pone.0021313

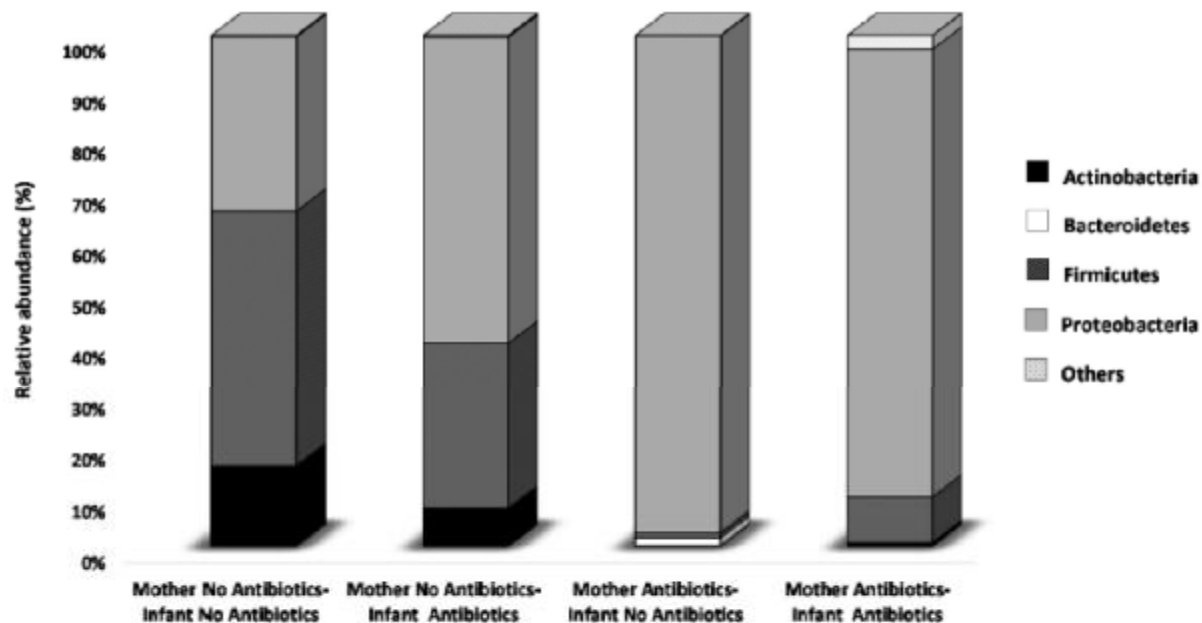
Czynniki prenatalne/perinatalne

ANTYBIOTYKI

Arbolea, S et al. J Pediatr 2015;165:538

Mikrobiota a antybiotyki noworodki przedwcześnie urodzone VLBW

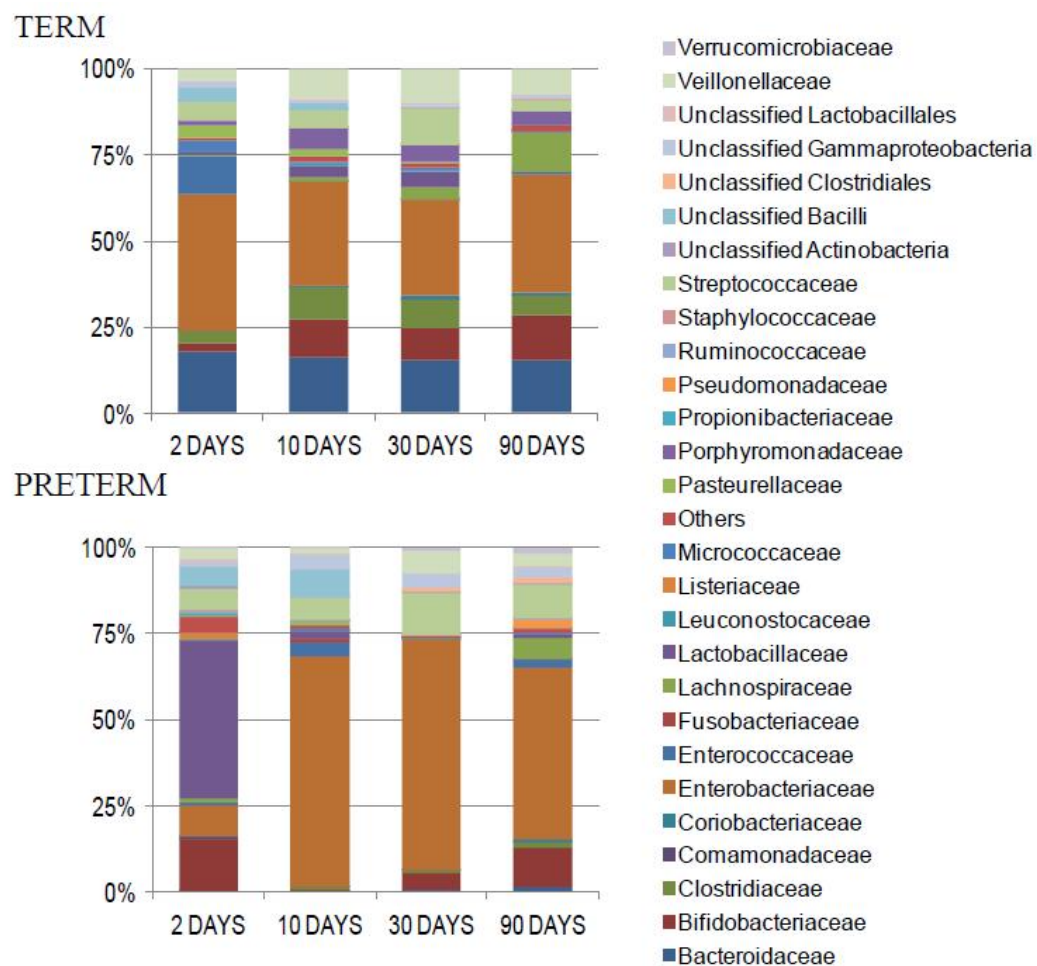
14 matek antybiotyk
17 noworodków antybiotyk

W tym:
9 par z antybiotykiem
5 par bez antybiotyku

Figure 3. Relative abundance (%) of phylum level distributions of the fecal microbiota in the different antibiotic exposure groups classified into four classes depending on mother and infant antibiotic exposure at 30 days of life.

Mikrobiota

noworodki donoszone VS przedwcześnie urodzone

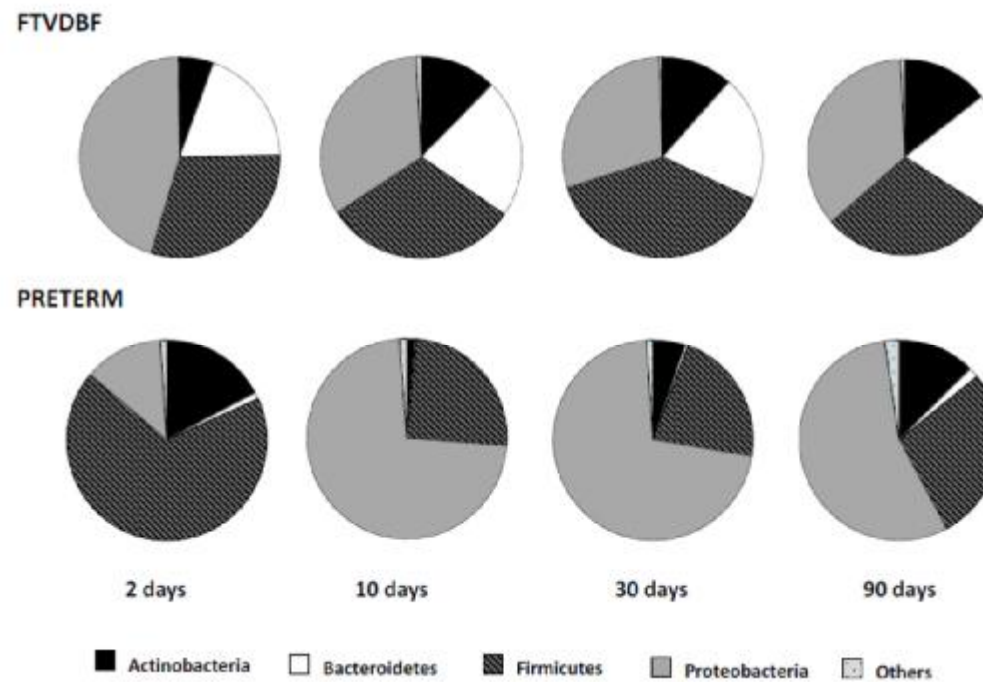

- Noworodki donoszone n=13 (wyłącznie karmienie piersią, poród fizjologiczny)
- Wcześnieiki n=27

Arbolea S, et al. J Pediatr 2015;165:538

Mikrobiota

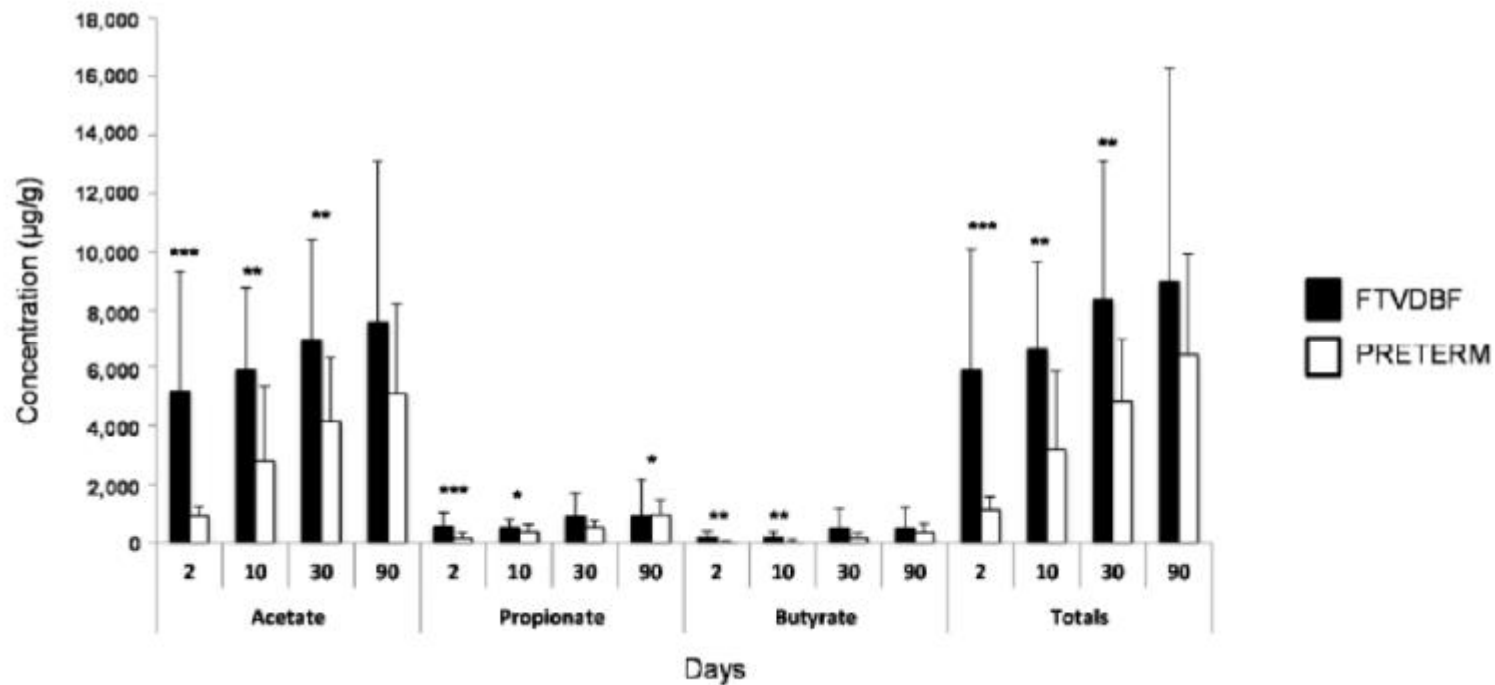
noworodki donoszone
vs
przedwcześnie urodzone

Arbolea S, et al. J Mol Sci. 2016

Mikrobiota

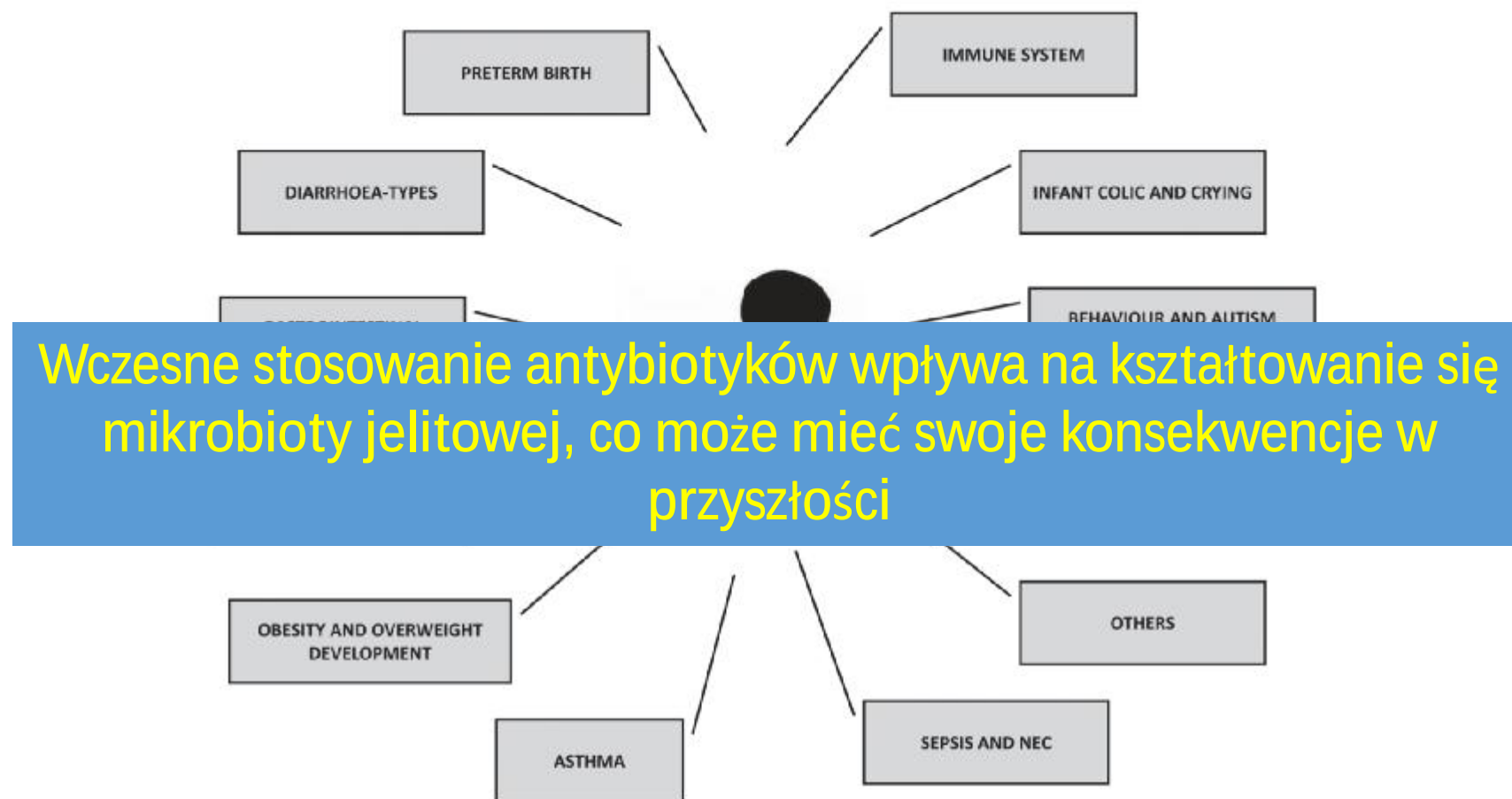
noworodki donoszone
vs
przedwcześnie urodzone

Arbolea S, et al. J Mol Sci. 2016

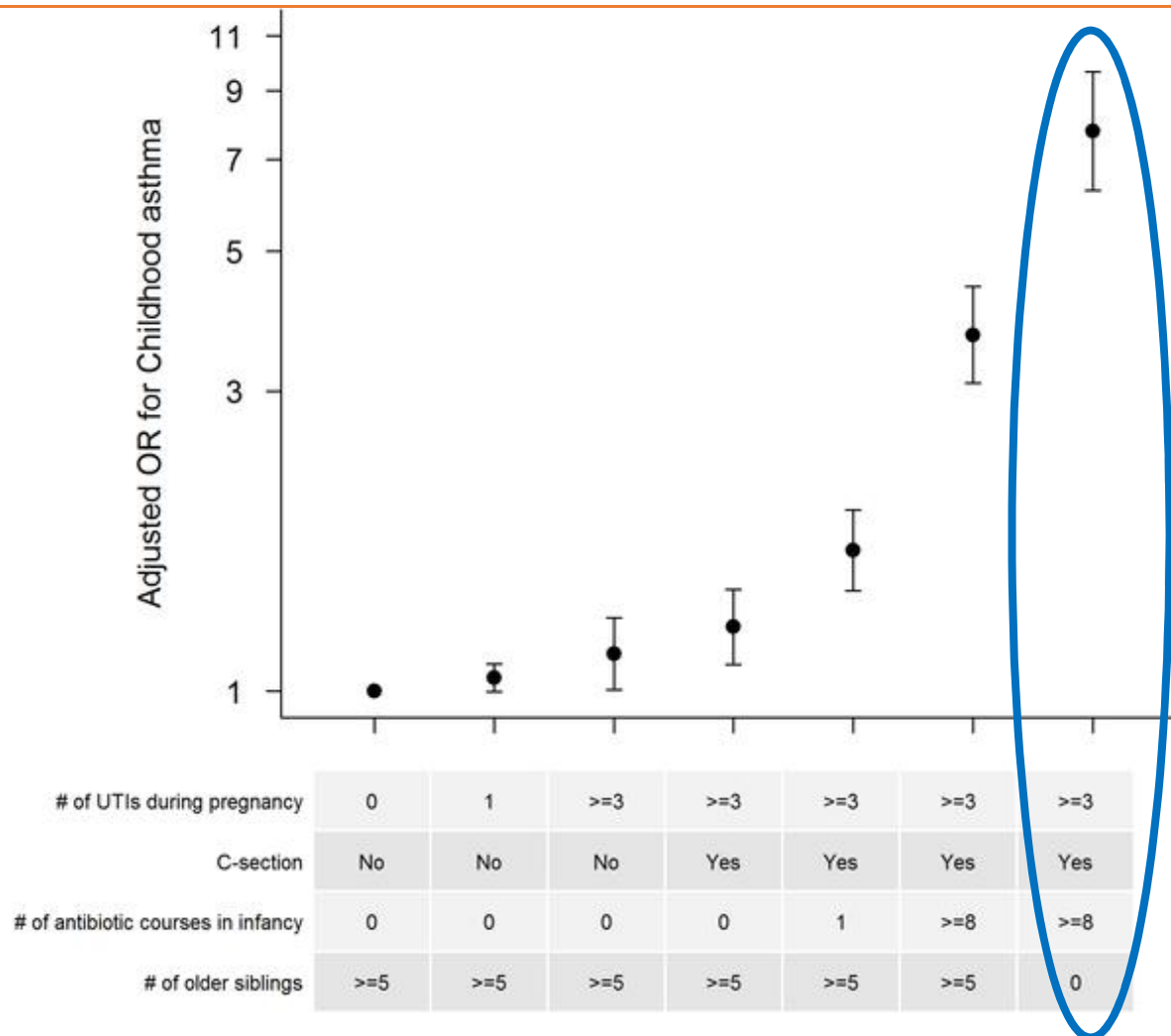
Zaburzenia w mikrobiocie jelitowej predysponują do szeregu jednostek chorobowych

---

Collado MC. Gut Microbes, 2012

Kiedy wzrasta ryzyko zachorowania na astmę?

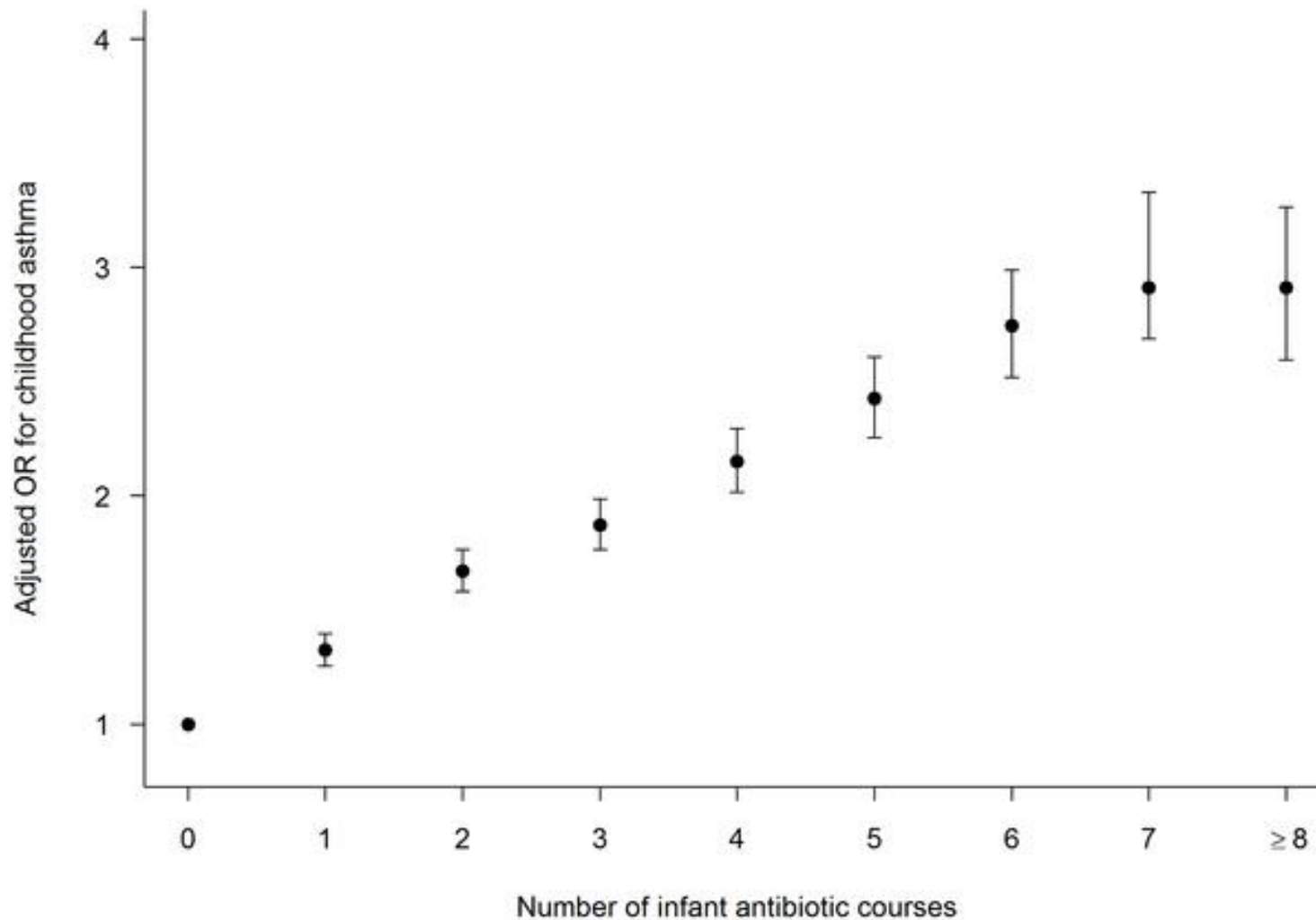

Kohorta dzieci – 136 098
Zachorowanie na astmę w wieku 4,5-6 lat (13,29%)

Ø Cięcie cesarskie
Ø Antybiotykoterapia
Ø Jedynak

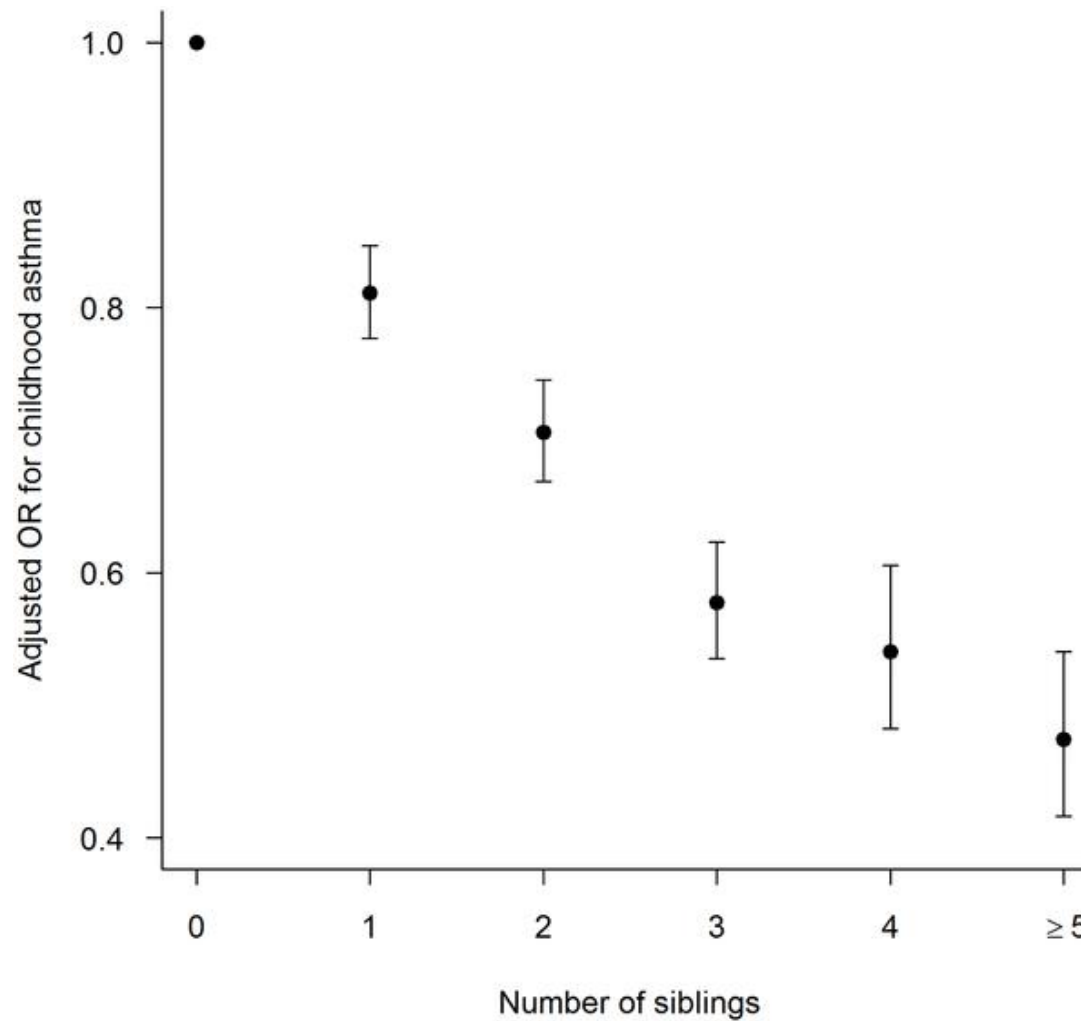
Wu P, Feldman AS, Rosas-Salazar C, James K, Escobar G, et al. (2016) Relative Importance and Additive Effects of Maternal and Infant Risk Factors on Childhood Asthma. PLOS ONE 11(3): e0151705. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0151705>
<http://journals.plos.org/plosone/article?id=10.1371/journal.pone.0151705>

Fig 2. Adjusted odds ratio (AOR) for childhood asthma in relation to the number of antibiotic courses used during infancy.

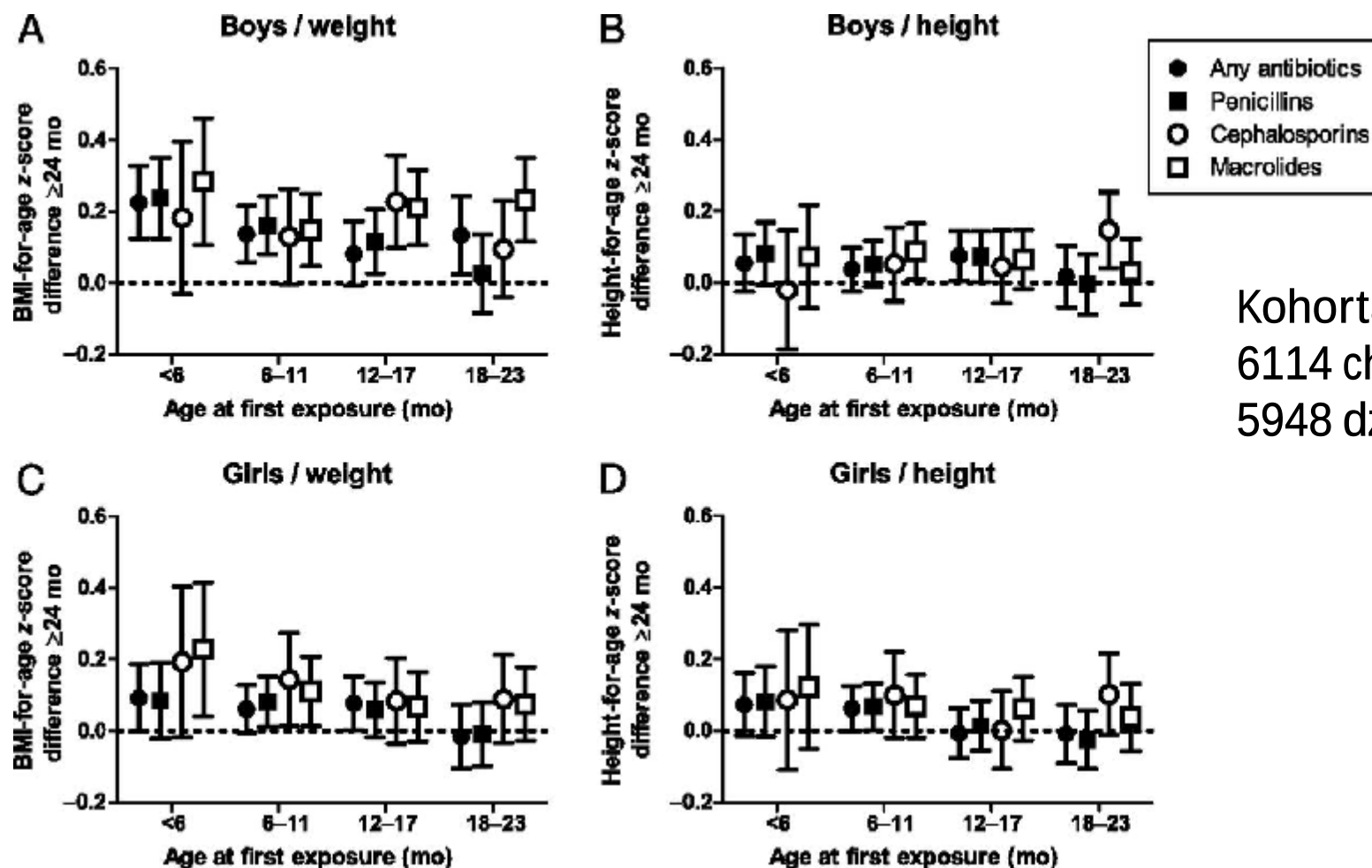
Wu P, Feldman AS, Rosas-Salazar C, James K, Escobar G, et al. (2016) Relative Importance and Additive Effects of Maternal and Infant Risk Factors on Childhood Asthma. PLOS ONE 11(3): e0151705. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0151705>
<http://journals.plos.org/plosone/article?id=10.1371/journal.pone.0151705>

Fig 3. Adjusted odds ratio (AOR) for childhood asthma in relation to the number of older siblings at home.

Wu P, Feldman AS, Rosas-Salazar C, James K, Escobar G, et al. (2016) Relative Importance and Additive Effects of Maternal and Infant Risk Factors on Childhood Asthma. PLOS ONE 11(3): e0151705. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0151705>
<http://journals.plos.org/plosone/article?id=10.1371/journal.pone.0151705>

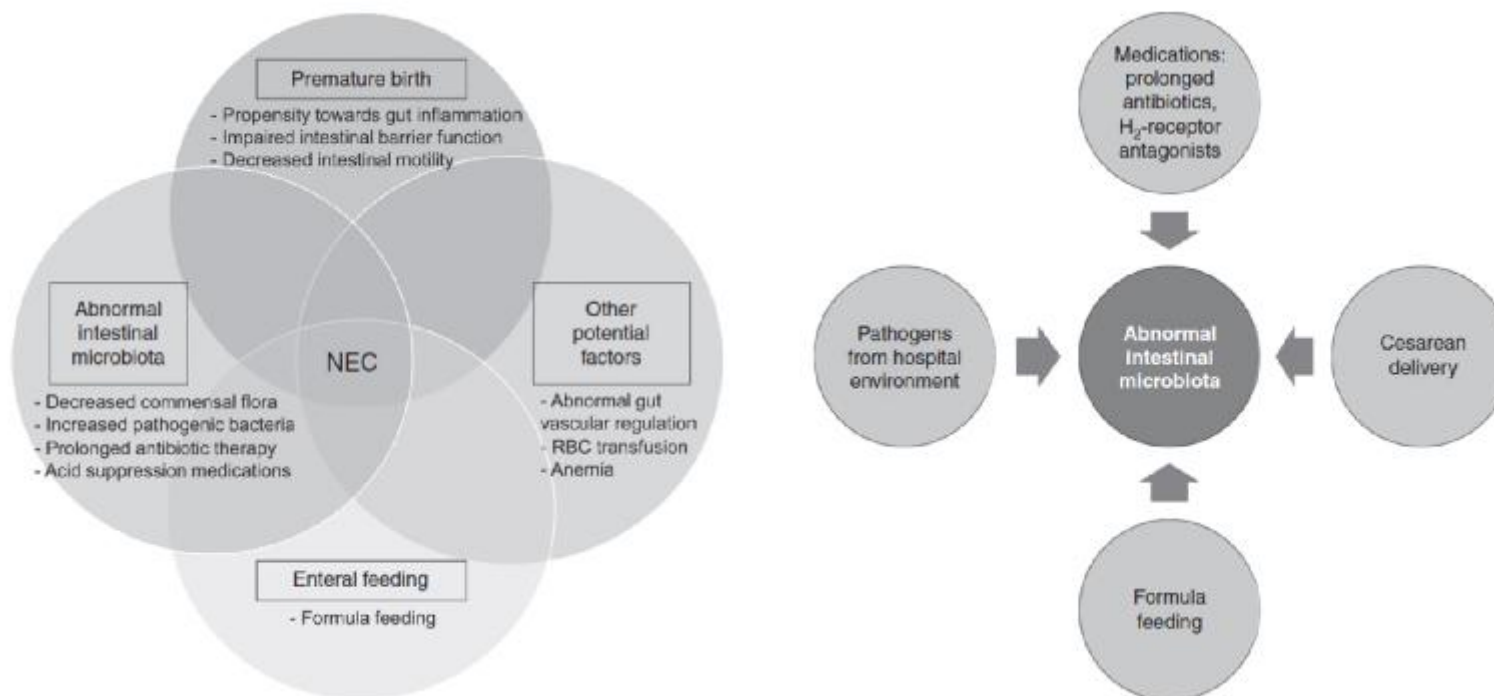
Długofalowe skutki antybiotykoterapii – OTYŁOŚĆ

Kohorta
6114 chłopców i
5948 dziewczynek

NEC

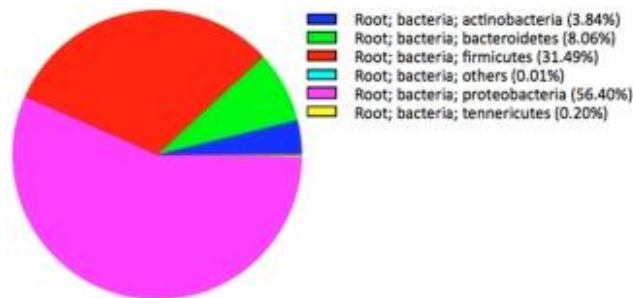
- Patogeneza wieloczynnikowa
- Dysbioza jelitowa – istotny element patogenezy NEC
- Zmiany w funkcjonowaniu bariery jelitowej (TJ, zaburzenia mikrokrążenia ® zwiększona przepuszczalność jelit)

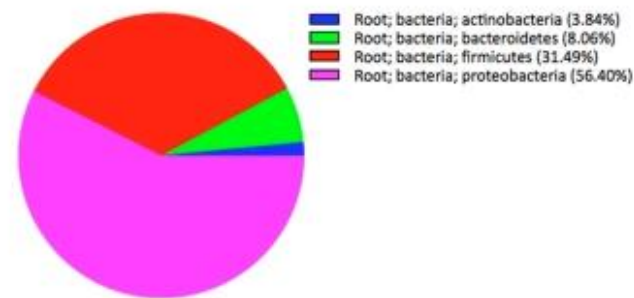
Patel et al. Pediatric Research.
2015

Dysbioza a NEC

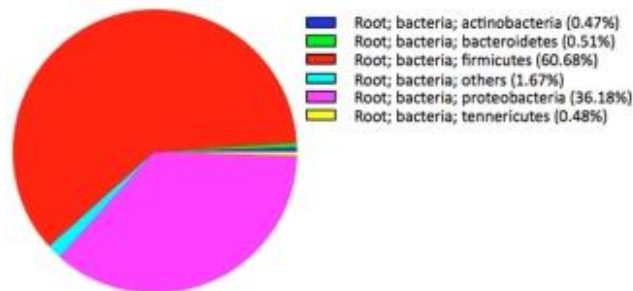
Controls, one week before diagnosis

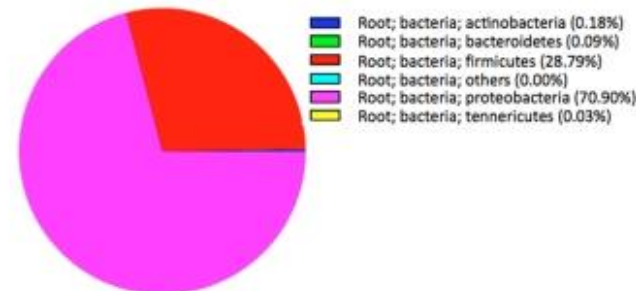
Controls, <72h of diagnosis

Cases, one week before diagnosis

Cases, <72h of diagnosis

Mai V, et al. Fecal microbiota in premature infants prior to necrotizing enterocolitis. PloS One. 2011; 6(6):e20647

Znajomość czynników wpływających niekorzystnie na kształtowanie się mikrobioty jelitowej u wcześniaków jest kluczowe dla podjęcia działań, które mogą wspierać prawidłową kolonizację w tej grupie dzieci

PODSUMOWANIE

- Kontakt z drobnoustrojami zaczyna się wewnątrzmacicznie i rozwija się znacząco w trakcie porodu i okresu wczesnego niemowlęctwa.
- Wczesna interakcja gospodarz-mikrobiota jest kluczowym elementem odpowiedniej pracy układu immunologicznego i programowania metabolicznego.
- Rodzaj porodu, wiek ciążowy, **okołoporodowa ekspozycja na antybiotyki**, forma karmienia mają istotny wpływ na kolonizację jelit dziecka i późniejsze ryzyko chorób.
- Zmiany w mikrobiocie jelitowej dzieci w ciągu pierwszych tygodni życia związane są z rozwojem chorób alergicznych i cywilizacyjnych w późniejszych latach.
- Modulowanie mikrobioty jelitowej może być nowym podejściem terapeutycznym w profilaktyce szeregu chorób.

Dziękuję za uwagę